

EL RUM-RUM

Imma Monsó

Sense màscara

Alguns en diuen amagar-se, però no és això: el que ha fet és construir un personatge que fa la funció d'escriptor, just a l'inrevés del que fan els anomenats "escriptors mediàtics", que fan un personatge de la seva pròpia persona, com si se sentissin millor davant d'una càmera que darrere i haguessin equivocat l'ofici.

La majoria d'escriptors acceptem per múltiples raons i amb més o menys gust parlar de la pròpia obra, però no se'ns escapa la paradoxa que suposa parlar d'una cosa el sentit de la qual només has pogut expressar a través de l'escriptura.

La lectura de la tetralogia d'Elena Ferrante ha estat per a mi, en efecte, droga, addicció i virus

Potser es diu Elena l'escriptora que interpreta l'escriptora Elena Ferrante que, al seu torn, narra en primera persona la història d'Elena Greco, Lenù, també escriptora. Sigui quin sigui el seu nom, ha tingut dos encerts grans: el primer, oferir-nos una obra que els creadors d'elogis de contraportada qualifiquen de "droga", "addicció", "virus", i en el meu cas han encertat aquest cop: amb la tetralogia de Ferrante he passat un agost infernal. Vaig adquirir l'addicció al primer volum, el segon i el tercer el vaig consumir com la droga que es pren ja més per hàbit que per plaer (em despertava cruixida i amb ressaques descomunals) i el quart llibre, magistral (imprescindible arribar-hi encara que el tercer perdi força en alguns moments), em va provocar febre i calfreds, de manera que vaig accelerar la lectura per aturar la infecció, sortir de la intensitat irrespirable de la història i descansar de la insostenible pesadesa del ser. Ara, ja convalescent, no deixo d'admirar el segon gran encert de l'autora: quedar-se a l'ombra (només ha concedit un parell d'entrevistes virtuals).

En canvi, Ferrante s'ha esborrat i ha pogut publicar l'obra (gairebé) des del regne dels morts. S'ha estalviat (i ens ha estalviat) els retalls de vida "real" que conviden a especular sobre els paral·lismes entre vida i obra, les banals preguntes i respostes sobre si és o no és autoficció, les tòpiques disquisicions sobre el gènere de l'artefacte... Gràcies a això podem llegir-la com una narració "cent per cent real".

Que potser això vol dir que en la història no hi ha fantasia? De cap manera! Sabem que n'hi ha perquè, com diu Lila a Lenù, "amb la cara fastigosa de les coses no n'hi ha prou per escriure un llibre: sense fantasia no sembla una cara real, sinó una màscara". I és clar que la tetralogia (elogiada precisament per la seva honestat) no és una màscara. Quan els novel·listes cedim a la temptació de parlar en públic sobre la pròpia obra, es perd una cosa fonamental: justament la dosi de fantasia que parasita el text i que només dins del text pot sobreviure. I és llavors quan, la majoria de vegades, el que ens queda a les mans després de xerrades, tertúlies i entrevistes és només això: una màscara.